

Ekonomi, administration och försäljning

Områdesanalys och inriktning | 2018

Myndigheten för yrkeshögskolan

Diarienummer: MYH 2018/1125

ISBN: 978-91-88619-39-6

Omslagsbild: © Ulrika Kestere/Scandinav Simple

Inledning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har i uppdrag att analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan. I denna rapport presenteras en analys av de omvärldssignaler som identifierats för området och som kan komma att påverka kompetensbehoven inom området framöver.

Syftet med analyserna

Områdesanalyserna syftar till att på ett övergripande sätt belysa och analysera faktorer som kan komma att påverka kompetensbehoven inom ett analysområde och att identifiera framtida kompetensbehov som efterfrågas från yrkeshögskolan. Områdesanalyser har tagits fram med koppling till utbildningsområdena Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Samhällsbyggnad och Teknik. Nästa år är ambitionen att det även ska finnas en analys för området Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Dessa fem områden står tillsammans för 80 procent av platserna inom yrkeshögskolan.

Analysen är tänkt att användas som ett kompletterande och stödande material till ansöknings- och bedömningsprocessen. Detta hänger samman med att analyserna endast beskriver efterfrågan på en övergripande nivå med en viss koppling till redan beviljat utbud av utbildningar inom yrkeshögskolan, medan vi i bedömningen av en ansökan tar hänsyn till många fler faktorer än just efterfrågan. I den bedömningen tar vi också hänsyn till arbetslivsanknytning, anordnarkompetens, utbildningens upplägg och innehåll, tidigare resultat, lämplig regional placering, redan beviljat utbud med mera.

Detta betyder alltså att även om vi i våra analyser identifierat områden som är efterfrågade, betyder det inte per automatik att vi kommer att bevilja ansökningar inom dessa områden. (Se illustration nedan av hur analyserna kan kopplas till ansöknings- och bedömningsprocessen)

Insamlingsmetod och källor

Insamlingen av omvärldsinformation som ligger till grund för analyserna sker löpande under hela året. Källorna är branschorganisationer samt andra relevanta källor som har bäring på området, till exempel bevakning av hemsidor, sökord, söksträngar, rapporter med mera. Även statistik såsom till exempel pensionsavgångar, sysselsättningsutveckling vägs in i de fall det bedöms relevant.

Vi träffar berörda branschorganisationer med viss regelbundenhet för att diskutera efterfrågebilden och stämna av hur väl utbildningsutbudet möter efterfrågan. Även denna information blir en värdefull input i områdesanalyserna. Branscherna kvalitetssäkrar också analyserna.

Digitaliseringen - hot eller möjlighet för ekonomi, administration och försäljning?

I denna rapport presenteras en omvärldsanalys av området Ekonomi, administration och försäljning. Analysen fokuserar denna gång på vissa delar av området: handel, e-handel, företagsförsäljning, redovisning, lön och upphandling.

Digitalisering och automatisering är kanske en av samhällets starkaste förändringskrafter globalt. Allt fler av våra aktiviteter sker i den digitala världen och i debatten framförs ofta att jobb kommer att försvinna och ersättas av robotar och algoritmer. Detta får påverkan på området och de förändrade kompetensbehov som växer fram där. MYH ser till exempel en växande e-handel och nya kompetensbehov inom redovisning och lön.

Det ekonomiska läget är något som påverkar efterfrågan inom området. Sveriges ekonomi är stark och Finansdepartementets senaste prognos om det ekonomiska läget visar att tillväxten förväntas bli 2,8 procent 2018 för att sedan minska till 2,2 procent under 2019. De offentliga finanserna antas bli något starkare såväl under 2018 som under 2019 för att sedan stabiliseras. Konjunkturinstitutets prognos från december 2017 visar också att svensk ekonomi är stark. Exporten blir en ännu viktigare motor för svensk ekonomi under 2018. Det som kan ses som en osäkerhet är de fallande bostadspriserna då de kan få konsekvenser för konsumtion och investeringar och därmed på hela ekonomin.

Digitaliseringen påverkar både e-handel och fysisk handel

E-handeln fortsätter växa och den fysiska handeln behöver arbeta med omnikanal för att inte halka efter eller riskera att slås ut från marknaden. Hur e-handeln kommer att utvecklas och hur snabb utvecklingen kommer att bli framöver kan komma att påverkas av Brexit samt flera nya lagar och regler som införs på området: Den nya dataskyddsförordningen General Data Protection Regulation (GDPR), nya momsregler, Nya regler om betaltjänster The Payment Services Directive 2 (PSD2) och geoblocking. Nya kompetensbehov som växer fram finns bland annat inom dataanalys, webbutveckling och digital marknadsföring.

Företagsförsäljning påverkas av det ekonomiska läget

Behovet av företagsförsäljare påverkas av det ekonomiska läget och därmed till stor del av konjunktorens upp- och nedgångar. Dessutom påverkas behovet av exporten. Pensionsavgångarna är en annan faktor som påverkar efterfrågan. Digitaliseringen slår igenom även i detta område och e-handel inom Business to business (B2B) börjar bli allt vanligare varför nya kompetensbehov kan komma att växa fram.

Digitaliseringen driver på förändrade kompetensbehov i redovisningsbranschen

Redovisningsbranschens digitalisering har börjat och mycket pekar på att hastigheten i förändringen kommer att öka de närmaste åren. Arbetet med att kontrollera och verifiera historien kommer att bli en allt mindre del av redovisningsbranschens uppgifter då mer och mer av detta arbete automatiseras. Fokus hamnar istället på konsultation och analys.

Löneområdets utveckling påverkas av digitaliseringen

Digitaliseringen påverkar arbetsmarknaden för lönekonsulterna. Detta då vissa mer repetitiva moment kan komma att automatiseras. Lönekonsulterna får en mer konsultativ roll framöver vilket ökar efterfrågan på kvalificerade lönekonsulter. Hur snabbt digitalisering och automatisering kommer att ske är osäkert och MYH kommer därför att följa utvecklingen.

Utredningar och strategier inom upphandlingsområdet

Inom upphandlingsområdet pågår en del utredningar som kommer att bli intressanta att följa då de kan komma att få påverkan på framtida kompetensbehov. Regeringen beslutade om en nationell upphandlingsstrategi 2016. En uppföljning av strategin som gjordes 2017 visar att få statliga myndigheter har en plan för hur innehållet i strategin ska genomföras. En särskild utredning ska utreda de nationella bestämmelserna om upphandling.

Förklaring av begrepp

I rapporten samlas slutsatserna i ett matrissystem. Där används följande begrepp:

Strategisk påverkan avser i vilken utsträckning vi bedömer att trenden/händelsen/tendensen kan komma att påverka utbildningar inom yrkeshögskolan.

Brådskande/Ej brådskande avser på vilken sikt vi bedömer att trenden/händelsen/tendensen kan komma att påverka utbildningar inom yrkeshögskolan.

De olika symbolerna i matrisen anger hur vi bedömer att trenden/händelsen/tendensen kan komma att påverka branschen/samhället.

Varje avsnitt avslutas med en kort analys och slutsats uppdelad i fyra delar:

Konsekvenser avser vilka effekter trenden/händelsen/tendensen kan komma att få på det framtida kompetensbehovet

Drivkrafter avser de faktorer som driver på utvecklingen.

Motkrafter avser de faktorer som motverkar utvecklingen.

Inriktning avser MYH:s inriktning inom området.

Tilltagande trend

Digitaliseringen påverkar både e-handel och fysisk handel

E-handeln fortsätter växa och den fysiska handeln behöver arbeta med omnikanal, det vill säga med både det digitala utbudet och det fysiska utbudet i butiken, för att inte halka efter eller riskera att slås ut från marknaden. Hur e-handeln kommer att utvecklas och hur snabb utvecklingen kommer att bli framöver kan komma att påverkas av Storbritanniens utträde ur Europeiska unionen (EU) samt flera av de nya lagar och regler som införs på området. Bland dessa kan nämnas GDPR, nya momsregler, PSD2 och geoblocking. Nya kompetensbehov som växer fram finns bland annat inom dataanalys, webbutveckling och digital marknadsföring.

När allt fler börjar handla över nätet står handelsbranschen inför en stor omställning. Rapporten "Det stora detaljhandelsskiftet" visar att e-handeln växer och ökar snabbt. Enligt rapporten har det varit kring 17 procents ökning per år under den senaste femårsperioden, jämfört med detaljhandeln i stort som har en tillväxttakt på 4 procent per år. Expansionen har framförallt påverkat de branscher som till stor del finns i stadskärnor och gallerior och köpcentrum, som säljer kläder, skor, hemelektronik och böcker. Den fysiska butiken är trots den växande e-handeln fortsatt stark och antalet anställda har inte minskat. Däremot går trenden mot att det blir färre och större företag. Digitaliseringen föder ett generellt behov av nya kompetenser i handeln, oavsett kanal. Att snabbt kunna behärska ny teknik är en av de viktiga förmågorna som kräver satsningar på ny yrkeskompetens. En allt större del av försäljningen inom detaljhandeln flyttar ut på nätet. "E-barometern" som avser e-handelsåret 2017 visar att den svenska e-handeln växte med närmare 16 procent, vilket motsvarade en omsättning på 67 miljarder kronor. E-handeln utgör nu 8,7 procent av den totala detaljhandeln och tillväxtprognosen för 2018 är 15 procent. Under 2017 uppgav i genomsnitt två av tre svenska konsumenter att de handlat på nätet under den senaste månaden. Den högsta andelen uppmättes under julhandeln i december då 74 procent av svenskarna uppgav att de handlat minst en vara på nätet under månaden. Även november har genom Black Friday blivit en allt starkare månad i e-handelssammanhang och tagit en klar andraplats. Svensk handels prognos är att e-handels tillväxt i absoluta tal kommer att gå om den fysiska handelns tillväxt 2019.

Logistiken får betydligt större fokus och det är tydligt att logistik nu ligger som en prioriterad fråga hos många företag. Det har skett en fokusförflyttning från det som händer inför ett köp till det som händer efter ett köp, det vill säga leveransen. Sverige är ett av de länder i Europa där e-handel är mest utbredd. Varor och tjänster som inte är anpassade för e-handel är fortfarande ett problem. SCB:s årliga undersökning "It-användning i företag" visar att 21 procent av svenska företags omsättning kom från e-handel under 2016 jämfört med 18 procent 2010. Det är högre än EU-genomsnittet som låg på 16 procent 2016.

Även om det går bra för e-handeln, hårdnar samtidigt konkurrensen när fler utländska aktörer söker sig till Sverige. Antalet utländska e-handelssajter som säljer i Sverige ökade från 12 till 489 på sju år. Plattformsekonomin slår igenom mer och mer och de stora e-handelsbolag som finns och är på väg in på den svenska marknaden kommer även att stå för framtida konkurrens. Ett exempel på en utländsk e-handelssajt som börjar etablera sig i Sverige är Amazon.

Digitaliseringen är inte avgränsad till e-handel utan omfattar hela handeln som nu behöver tänka omikanal. Digitaliseringen påverkar handelns affärer både med avseende på hur affärerna sköts och den fysiska butiken. Detta visar studien "Handelns digitalisering och förändrade affärer".

Enligt studien kan man med utgångspunkt i kundmötet i detaljhandeln identifiera fyra sammanhängande delar som digitaliseras på olika sätt: utbytesprocesserna, aktörerna, platserna och erbjudandena. Genom digitalisering av dessa delar och deras kopplingar blir det fysiska/analogt och digitalt hopkopplat vilket påverkar alla former av handel. Resultaten pekar på att de fysiska butikerna är en del av de framtida formaten, aktiviteterna och organiseringen men att deras olika roller förändras. Det finns också det omvända förhållandet där e-handel blir fysisk butik med så kallade pop-up-butiker.

Manpower groups arbetsmarknadsbarometer från hösten 2017 visade att både detalj- och partihandeln förväntar sig att efterfrågan på arbetskraft ökar.

Brexits påverkan på e-handeln

Den 29 mars 2019 är det tänkt att Storbritannien ska gå ur EU. Detta kommer att innebära att det inget längre förblir som det har varit när det gäller e-handel mellan Storbritannien och de övriga 27 medlemsländerna i unionen. Jörgen Bødmar, Ordförande i The European eCommerce and Omni Channel Trade Association (EMOTA) menar att några av utmaningarna kring Brexit för e-handeln kommer att bli:

- *Nya tullrutiner kring import och export av varor* - nya tullrutiner kräver att e-handlaren måste definiera samtliga produkter med specifika tullnummer, tillverkningsplats samt utfärda särskild dokumentation som stödjer import eller export av varor i tullen. Om man har många produkter i sitt sortiment blir denna process tidskrävande för e-handlaren
- *Utdragen leveranstid på grund av långa handläggningstider i tullen* - Efter Brexit kan vi med stor sannolikhet räkna med långa handläggningstider av paket vid gränserna. Det brittiska tullverkets system och bemanning är anpassat efter medlemskapet i EU och är inte anpassat till att ta hand om miljontals europeiska paket som snabbt ska förtullas
- *Komplicerade returprocesser* - De e-handlare som säljer kläder och skor och andra produkter med höga returandelar får en stor utmaning då returprocesserna måste gå genom tullen med långa ledtider
- *Gradvis ökande skillnader i kraven på produkter/produktsäkerhet* - frågor som rör produktsäkerhet kommer troligen gradvis att förändras till att hanteras olika i Storbritannien och EU. Konsekvensen av detta blir en ökad komplexitet och e-handlaren behöver ha stor kunskap. Vissa produkter som kan säljas i EU kanske inte kan säljas i Storbritannien
- *Olika immaterialrättslagar, garantier och konsumentskyddskrav* - Synen på konsumentskydd, immaterialrätt, garantier och eventuella sanktioner. För e-handlarna leder detta till att det blir fler områden att bevaka för att undvika fel.

Eftersom Storbritannien är en av de största utlandsmarknaderna för Sverige kan detta komma att få påverkan på framtida handel med Storbritannien.

Lagar och regler som påverkar e-handeln

Digitaliseringen av handeln driver också fram nya lagar och regler som behöver vara anpassade efter handeln. Flera nya lagförslag och juridiska förändringar som kommer att påverka e-handeln har slagit igenom eller kommer att göra detta inom en snar framtid. Några av dessa är:

Den nya dataskyddsförordningen (GDPR)

Den 25 maj 2018 träder den nya dataskyddsförordningen ikraft. Den nya lagstiftningen kommer att ställa höga krav på hur företag hanterar personuppgifter. Krav på regelefterlevnad och internkontroll är högre än någonsin. Brott mot den nya dataskyddsförordningen har mycket höga sanktionsavgifter och de kan vara upp till 4 procent av ett företags globala årsomsättning.

Den nya förordningen påverkar både handel och e-handel. Detta då till exempel kundnummer används som medlemsnummer i kundklubbar idag och att positionsdata har använts för att ge riktade erbjudanden. Vad gäller positionsdata kommer företagen att behöva kundens samtycka framöver.

Enklare momsregler för e-handel inom EU

7 november 2017 samlades EU:s finans- och ekonomiministrar för att fatta beslut om regler för moms på elektronisk handel, diskutera ett förslag om finansiell tillsyn och ett förslag inom ramen för kapitalmarknadsunionen. De nya reglerna kommer att ge länderna möjlighet att upp till fem olika momssatser, från noll upp till standardsatsen på minst 15 procent. Samtidigt föreslås olika taknivåer där småföretag kan bli hjälpta av enklare momsredovisning eller rentav momsfrihet. Förslagen ska nu behandlas av EU-parlamentet och EU:s medlemsländer

Nya regler om betaltjänster (PSD2) nu i svensk lagstiftning

30 januari 2018 kom propositionen Nya regler om betaltjänster (Prop. 2017/18:77). Propositionen innehåller förslag till lagändringar som syftar till att utveckla marknaden för elektroniska betalningar och skapa bättre förutsättningar för säkra och effektiva betalningar. Termen betaltjänst föreslås omfatta även betalningsinitieringstjänster och kontoinformationstjänster. Tillämpningsområdet utökas i fråga om geografiskt område och valutor. Betaltjänstleverantörer ges rätt till tillgång till betalkonto hos kreditinstituten på objektiva, icke-diskriminerande och proportionella grunder och i den omfattning som krävs för att de effektivt ska kunna tillhandahålla betaltjänster. Det införs även nya bestämmelser som reglerar frågor om säkerhet och hantering av risker. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2018.

Geoblocking påverkar e-handelsbranschen

Geoblocking är en ny reglering som EU nu är i slutskedet att besluta om. Regelverket beräknas träda i kraft i november 2019. Det handlar om att konsumenter i EU inte ska diskrimineras på basis av sin nationalitet eller fysiska placering när denne handlar på nätet. Regelverket omfattar både Business to consumer (B2C) och Business to business (B2B). För e-handlaren gäller att samtliga villkor ska gälla för alla konsumenter i hela EU, priser, erbjudanden, avtalsvillkor med mera. Det nya regelverket är otydligt och mycket återstår innan det finns svar på allt.

Nya kompetensbehov

Kompetensbehov som växer fram till följd av digitaliseringen och den ökade e-handeln finns enligt branschen bland annat inom dataanalys, webbutveckling samt marketing automation. Kunden idag är tack vare digitaliseringen väldigt påläst och har ofta tagit reda på mycket fakta om en produkt innan denna kommer in i den fysiska butiken. Att arbeta i butik blir därför en mer och mer kvalificerad roll.

KONSEKVENSER

- Kompetensbehov som växer fram till följd av digitaliseringen och den ökade e-handeln finns inom dataanalys, webbutveckling samt marketing automation.
- Kunden idag är tack vare digitaliseringen väldigt påläst när denna kommer in i den fysiska butiken. Att arbeta i den fysiska handeln blir därför en mer och mer kvalificerad roll. Dessutom krävs strategiska överväganden för att kunna arbeta i omnikanal och kunna möta konkurrensen från e-handeln.

DRIVKRAFTER

- Digitaliseringen driver på utvecklingen inom e-handeln men den driver också på utvecklingen av nya lagar och regler som måste finnas på plats för att möta digitaliseringen.

INRIKTNING

- MYH kommer att följa utvecklingen av e-handeln och fysiska handeln. Myndighetens inriktning är att prioritera e-handelsrelaterade utbildningar för att möta den framtida efterfrågan på kompetens inom e-handeln.
- MYH kommer att följa utvecklingen av vilka kompetenser som efterfrågas i den fysiska handeln och inom Omnikanal. Utbildningar som är riktade mot den fysiska handeln kan behöva anpassas för att kunna möta digitaliseringen. Detta kan till exempel röra visual merchandisers och butiksledare som behöver ha kunskap i omnikanal.

MOTKRAFTER

- Nya lagar och regler kan göra att e-handeln hämmas eller försvåras.
- Storbritanniens utträde ur EU skulle kunna påverka utvecklingen av e-handeln.

Oförändrad trend

Företagsförsäljning påverkas av det ekonomiska läget

Behovet av företagssäljare påverkas av det ekonomiska läget och därmed till stor del av konjunktrens upp- och nedgångar. Dessutom påverkas behovet av exporten. Pensionsavgångarna är en annan faktor som påverkar efterfrågan. Digitaliseringen slår igenom även i detta område och e-handel inom Business to business (B2B) börjar bli allt vanligare. Här kan därför nya kompetensbehov komma att växa fram för att anpassas mot den digitala handeln B2B.

Företagsförsäljning påverkas av konjunkturen

Behovet av företagssäljare påverkas av det ekonomiska läget i Sverige och andra länder. Konjunkturinstitutet lyfter fram i sin rapport "Konjunkturläget mars 2017" att högkonjunkturen i den svenska ekonomin kommer att förstärkas under 2017 och 2018. Den svenska ekonomin utvecklades positivt under 2017. Tjänsteproduktionen ökade och industrin hade en fortsatt positiv utveckling. Även världskonjunkturen är starkare och driver på den svenska ekonomin i en positiv riktning, vilket ger en ökad efterfrågan på svenska produkter och syns genom en markant ökning av industrins exportordergång. Även ordergången inom Sverige är på väg uppåt. Utrikeshandelsstatistiken visar att varuexporten har en uppåtgående trend. Senast mätningen i januari 2018 visar dock på en viss nedgång där till exempel tillverkningsindustrins konfidensindikator har fallit jämförelsevis mycket de senaste två månaderna, men visar fortfarande på ett betydligt starkare läge än normalt. Konjunkturinstitutet bedömer att ekonomin ändå håller sig mycket stark.

Exportchefsindex (EMI) för fjärde kvartalet 2017 visar att exportföretagen genomgående har en mer dämpad syn på nuläget jämfört med tredje kvartalet, medan de är mer optimistiska om framtiden. Exportföretagens syn på exportorderstockarna ökade med 4,3 enheter till 61 fjärde kvartalet, från 56,7 föregående kvartal. Index för synen på exportorderstockarna har legat stabilt över 50 under hela året. Det betyder att det är fler företag som ser positivt än negativt på exportorderstockarna. Index för lönsamheten i exportföretagens försäljning föll tillbaka något i nuläget, medan index för förväntad lönsamhet i exportförsäljningen ökade något.

Sysselsättning och åldersstruktur

En annan faktor som påverkar behovet av företagssäljare är pensionsavgångar. Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) yrkesregister fanns ca 89 400 företagssäljare år 2015. Hälften av de anställda i yrket fanns i näringsgrenen handel, 16 procent inom tillverkning och utvinning, 13 procent inom företagstjänster samt 10 procent inom information och kommunikation. Från 2010 till 2013 ökade yrket stadigt i antalet anställda. Sedan har yrket minskat med cirka 6 700 anställda. I branscherna handel, transport och magasinering samt information och kommunikation är nedgången i antalet anställda tydligast. Tillverkning och utvinning har däremot haft en stadig ökning i antalet anställda sedan 2010 men fick en viss nedgång 2015. Det fanns 5 800 anställda eller 7 procent i åldersgruppen 60-64 år 2015. I näringsgrenarna tillverkning och utvinning samt handel fanns 4 000 av de anställda i den åldersgruppen.

E-handel ökar inom B2B

Litiums studie "Svensk B2B-handel" från december 2017 visar att två av tre B2B-företag säljer sina produkter och tjänster digitalt. Det är enklare administration, effektivare försäljning och högre servicegrad till kund som driver på utvecklingen. B2B-företagen ser nu möjligheterna med att effektivisera interna processer och öka servicegraden mot befintliga kunder som de viktigaste drivkrafterna för sin digitala försäljning. Företagen värdesätter även att bygga starka relationer

med sina kunder och det framstår att detta är en viktigare morot än ökad nyförsäljning när man satsar digitalt. Stora företag erbjuder i högre grad digital handel än mindre.

Av de företag som omsätter mer än 200 miljoner kronor säljer 77 procent digitalt. För 31 procent av företagen står den digitala försäljningen för mer än en fjärdedel av omsättningen. Var tionde företag säljer mer än 75 procent genom digitala kanaler. Förväntningarna är också stora på en fortsatt ökning av den digitala affären. 94 procent av företagen förväntar sig att deras digitala försäljning kommer att öka de närmaste tre åren. Parallellt planerar 53 procent av de företag som ännu inte satsat på digital handel att göra det inom de kommande tre åren. Av de företag som ser en positiv försäljningsutveckling i digitala kanaler förväntar sig 34 procent att försäljningen kommer att öka med 25 procent.

Framtida efterfrågan på kompetens

Enligt Arbetsförmedlingens rapport "Var finns jobben? Bedömning för 2018 och på fem års sikt" väntas efterfrågan på företagens varor och tjänster öka det närmaste året eftersom konjunkturen är fortsatt stark. Den tekniska utvecklingen har medfört att kompetenskraven har blivit högre och att arbetsgivare ofta kräver en eftergymnasial utbildning när de rekryterar företagssäljare. De menar vidare att tillgången på företagssäljare inte är tillräcklig för att möta efterfrågan det kommande året.

Säljarnas riksförbund menar att det finns en kontinuerlig efterfrågan av företagssäljare och att utbudet av utbildningar inom yrkeshögskolan bör ligga på samma nivå som tidigare. Det är i storstäderna den största efterfrågan finns.

KONSEKVENSER

- Det ekonomiska lägets inverkan på området är stor vilket får till konsekvens att kompetensbehovet kommer att styras av hur detta ser ut.
- Digitaliseringen får inverkan på kompetensbehoven så till vida att företagssäljarna nu behöver anpassa sig mot e-handel inom B2B.

DRIVKRAFTER

- Högkonjunkturen och exporten driver på efterfrågan på företagssäljare.
- Efterfrågan drivs också på av pensionsavgångarna.

INRIKTNING

- MYH kommer att fortsätta följa utvecklingen inom området och också försöka identifiera det långsiktiga behovet inom området.
- MYH kommer att fortsätta följa utvecklingen av e-handel inom B2B. Utbildningar inom företagsförsäljning kan framöver behöva anpassas för att möta denna utveckling.

MOTKRAFTER

- Vid en lågkonjunktur kan efterfrågan på företagssäljare komma att minska.

Tilltagande trend

Digitaliseringen driver på förändrade kompetensbehov i redovisningsbranschen

Redovisningsbranschens digitalisering har börjat och mycket pekar på att hastigheten i förändringen kommer att öka de närmaste åren. Arbetet med att kontrollera och verifiera historien kommer att bli en allt mindre del av redovisningsbranschens uppgifter då mer och mer av detta arbete automatiseras. Fokus hamnar istället på hur framtiden bedöms för verksamheterna och kompetensen i branschen kommer att fokusera på konsultation och analys.

Förr handlade det om att redovisa historien, nu handlar det om att presentera nuläget och framöver kommer tjänsterna att handla mer och mer om att rådge om framtiden. Branschorganisationen för revisorer, redovisningskonsulter, skatterådgivare, lönekonsulter och specialister (FAR) tillsammans med Kairos Future tog fram rapporten "Framtidens redovisning, revision och rådgivning - Nyckeln till framtiden" och i denna beskrivs det som håller på att hända som ett paradigmskifte i branschen.

Digitalisering, automatisering och effektivisering

Sveriges ekonomiavdelningar befinner sig i ett skifte som till stor del beror på en snabb teknikutveckling och ökad global konkurrens. Det traditionella ekonomiarbetet håller på förändras och automatisering och digitalisering gör att enklare, repetitiva tjänster håller på att försvinna. Redovisning går från att ha varit ett facit för vad som redan har hänt till att handla om att arbeta med realtidsdata som används till att skapa scenarios som blir vägledande och styr beteenden och beslut.

Bokföring och fakturering blir alltmer automatiserade men det krävs människor som standardiserar processer, korrigerar avvikelser och analyserar data. Den mänskliga faktorn blir därmed avgörande vid värdeskapande på den framtida ekonomiavdelningen. Företagen behöver ställa om till att tillhandahålla proaktivt och strategiskt affärsstöd samt rådgivningstjänster inom risk, redovisning och revision. Nya ansvarsområden, roller och egenskaper kommer därför att framträda på ekonomiavdelningarna. En kategori ekonomer kommer till exempel att ansvara för att hantera och styra tekniken samt optimera processer så att relevant data utvinns. Vidare kommer det efterfrågas en kommunikativ förmåga att på ett pedagogiskt och rådgivande sätt kunna stödja verksamheten med analys och underlag. För att möta upp kundernas behov och inte halka efter i den digitalisering som sker i samhället måste byråerna höja den digitala kompetensen. Digitaliseringens möjligheter kan samtidigt bidra till en högre kvalitetsnivå och det kan ge byrån stora fördelar.

I takt med att data blir alltmer tillgängligt kommer också ett ökat fokus på säkerhet och på hantering av data. Vem som äger datamaterialet blir också en viktig fråga för framtidens ekonomiavdelning, vilket gör att efterfrågan på juridisk kompetens och kunskap om rådande datalagar ökar.

Digitaliseringen gör det möjligt för ett företag att skapa ett integrerat digitalt arbetsflöde, där en uppgift bara behöver registreras en enda gång. Det innebär att det tidsödande dubbelarbetet inom ekonomi och administration försvinner. Insamling, kontroll och strukturering av bokföringsunderlag är ett nyckelområde för verksamheten, ofta förknippat med utmaningar. Tidsödande arbetsuppgifter kan göras mycket enklare och snabbare när pappersunderlag försvinner. Med hjälp av artificiell intelligens (AI) kan ett datasystem tolka underlagen. Därefter

behöver användaren bara ta ställning till de förslag som presenteras via datorn.

Företag börjar nu lansera tjänster inom digital redovisning där ny teknik kombineras med affärsrådgivning. Ett exempel på detta är redovisningstjänster som kombinerar den senaste digitala tekniken med tillgång till bred kompetens inom skatt, affärsrådgivning och revision. Ett annat exempel på hur automatisering och digitalisering påverkar utvecklingen är en högteknologisk mjukvara som erbjuder en helt automatiserad och självlärande bokföringsprocess till olika redovisningsföretag.

Kundfokuseringen blir allt större

Digitaliseringen sätter ännu mer press på redovisningskonsulter och revisorer som behöver kunna leverera det som roboten kommer att ha svårast för, nämligen mänsklig intuition, känsla, moralisk integritet och inlevelse. Effektiva AI-system kräver stora mängder data som roboten kan lära sig av. Vissa experter menar att det är svårt för en mindre aktör att leda ett sådant utvecklingsarbete. Transaktionsintensiva verksamheter gör redan idag avancerad registeranalys för att effektivisera revisionen. På cirka fem års sikt kommer förmodligen inte AI leda till någon större kostnadsbesparing eftersom utvecklingsarbetet och intrimningen behöver betalas av "early adopters". AI kommer troligen att steg för steg påverka redovisningsbranschen.

Digitaliseringen kan möjliggöra en ännu mer effektiv revision då det går att dra mer omfattande slutsatser och få mer insikter på ett effektivt sätt. Detta möjliggörs genom digitala lösningar som gör att standardiserade arbetsmoment kan utföras digitalt och på distans i stället för hos kunden. Vissa moment automatiseras också med hjälp av robotteknik. Inom rådgivningsverksamheten är det tydligt att kunderna efterfrågar rådgivning som är mer omfattande och heltäckande.

En stor tidsvinst för redovisningsbyråer finns i integrationen med banken. När in- och utbetalningar sker automatiskt spar redovisningsbyråer mycket tid. Dessutom blir det säkrare genom färre fel på grund av den mänskliga faktorn. En annan utveckling som kan komma att ske är att även Skatteverket på sikt kommer att vara integrerat med företagets bokföringsystem. Det innebär att moms, arbetsgivardeklarationer, skatt och så vidare, i framtiden kan hanteras automatiskt i ett digitalt arbetsflöde. Det skulle betyda en stor förenkling och tidsvinst.

Redovisningsbranschen genomgår nu en snabb förändring där många små byråer riskerar att bli överkörda av digitaliseringståget. Det som händer på marknaden är att en ny typ av entreprenörer har fått upp ögonen för redovisningsbranschen. Genom erfarenheter från helt andra branscher som e-handel och spelbolag ser de att det går att göra redovisning på ett nytt, roligare och enklare sätt. Entreprenörer med bakgrund inom e-handel, där alla moment hänger ihop i ett digitalt flöde, inser snabbt att det i dag saknas ett led. Köpet ska självklart också kunna bokföras automatiskt.

Bokföringsreglerna behöver moderniseras för att hänga med i digitaliseringen

Företagens digitala ekonomiarbete hämmas av ett föråldrat regelverk. Bokföringslagens regler behöver anpassas till befintliga tekniska möjligheter och utvecklingen i näringslivet. Svenskt Näringsliv har i en hemställan uppmanat regeringen att tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram ett förenklat regelverk som är bättre anpassat till den digitala utvecklingen och företagets behov. I ett ställningstagande som kommit från Skatteverket framgår bland annat att pappersverifikationer som till exempel taxikvitton och hotellräkningar som tagits emot av anställda i tjänsten ska behandlas som all annan räkenskapsinformation och arkiveras i sju år. Den som vill göra en elektronisk kopia och slänga originalpappret kan göra det först efter fyra år. Automatisering av kvittohantering, utlägg, traktamenten och så vidare blir allt vanligare. Sex av tio småföretagare i Sverige vill skrota papperskvittot och i stället gå över till digitala kvitton. Det visar en undersökning från Visma. Om kvitton blir digitala kommer branschen att digitaliseras

snabbare. För att detta ska bli realitet krävs dock en lagändring.

Hållbarhetsredovisning i årsredovisningen

I takt med att kunskapen om miljöhänsyn växer i samhället och kraven på transparens hos företagen ökar, ökar också efterfrågan på ekonomutbildade med olika sorters hållbarhetskompetens. 2017 trädde en lagändring i kraft, som innebär att alla bolag som har över 250 anställda måste hållbarhetsredovisa.

Cirka 1 600 företag i Sverige beräknas omfattas av den nya lagen. I hållbarhetsredovisningen ingår att företagen ska ge upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Kraven på hållbarhetsrapportering ses som en utmaning hos nio av tio företag.

Ny kompetens efterfrågas

För redovisningsbranschen innebär utvecklingen också att ny typ av kompetens kommer att efterfrågas. I framtiden är det inte en djup förståelse av bokföringssystemet som är en nyckelkompetens eftersom tekniken automatiserar och förenklar. I stället kommer det att bli viktigare med rådgivning där det krävs en djupare ekonomisk kunskap med förmåga att tolka finansiella data. Det kommer också att behövas en förmåga att presentera fakta för kunderna på ett pedagogiskt sätt och hjälpa dem förstå och utveckla sin verksamhet. I den digitala förändringsresa som pågår utvecklas också yrkesrollerna. Redovisningskonsulten som tidigare inriktat sig mot löpande redovisning övergår därmed till att ha ett större fokus på analys, proaktiv rådgivning och kundrelationer.

Kundens behov av mer konsultation och analys påverkar vilka kompetenser som kommer att behövas då nya kompetenser behövs till följd av digitalisering och nya tjänster. Vissa standardiserade moment försvinner, men det är fortfarande ekonomer som rekryteras mest vid rekrytering till redovisningsbyråerna. Det gäller att tillsätta nya roller för att möta digitaliseringen.

Teknisk kompetens med inriktning på IT efterfrågas också hos revisionsbyråerna. Efterfrågan på civilingenjörer och personer med annan teknikinriktad utbildning ökar därför. Företagen som är revisionsbyråernas kunder efterfrågar mer IT-revision, dataanalyser och stöd inom IT-säkerhet. Det går också att se att rekryteringar till redovisningsbranschen går mer mot rådgivningstjänster kopplat till risk, redovisning och revision. Även jurister, management consultants och analytiker rekryteras.

FAR ser en fortsatt positiv trend kring nyföretagandet i kombination med att småföretagen i allt större omfattning väljer bort revision, vilket medför ett ökat behov av den kompetens som en auktoriserad redovisningskonsult besitter. Redovisningsbranschen befinner sig dessutom i en tid med en stor andel pågående pensionsavgångar. Tillsammans med marknadens ökade behov av hjälp med redovisningen är redovisningsbranschen i stort behov av fler utövare i yrket.

Utbildningar behöver förändras för att möta framtida kompetenskrav

Eftersom redovisningskonsultens roll i framtiden kommer att förändras och gå mot att bli mer konsultativ och analytisk och att vissa delar i yrkesrollen automatiseras, behöver också utbildningarna till redovisningskonsult förändras för att möta branschens efterfrågan.

KONSEKVENSER

- Redovisningsbranschen påverkas och kommer att påverkas starkt av digitalisering och automatisering. Detta får till konsekvens att tjänster som efterfrågas i dag kan automatiseras och det blir mindre efterfrågan på kompetens inom detta område. Det blir istället mer efterfrågan på andra typer av tjänster. De tjänsterna går mer mot konsultation, analys och prognos, vilket gör att det framtida kompetensbehovet kommer att fokuseras på dessa delar.

DRIVKRAFTER

- Digitaliseringen driver på utvecklingen och frågan är bara hur snabbt automatiserade processer kommer att införas.

INRIKTNING

- MYH kommer att följa utvecklingen av digitaliseringens inverkan på redovisningsbranschen i allmänhet och redovisningskonsulterna i synnerhet. På sikt kan utbildningarna behöva förändras till sitt innehåll för att möta utvecklingen. Även volymen av utbildningar kan behöva förändras.
- MYH kommer att utreda vidare hur framtida efterfrågan på redovisningskonsulter som utbildas inom yrkeshögskolan kommer att se ut kontra efterfrågan på de ekonomer som utbildas inom högskolan.

MOTKRAFTER

- Regelverken hänger inte riktigt med i samma takt som digitaliseringen vilket kan komma att påverka hur snabbt branschen digitaliseras.

Tilltagande trend

Löneområdets utveckling påverkas av digitaliseringen

Digitaliseringen påverkar arbetsmarknaden för lönekonsulterna. Detta då vissa mer repetitiva moment kan komma att automatiseras. Lönekonsulterna får en mer konsultativ roll framöver vilket ökar efterfrågan på kvalificerade lönekonsulter. Hur snabbt digitalisering och automatisering kommer att ske är osäkert.

Lönekonsulter har under senare år mött nya utmaningar som har inneburit krav på mer effektiva och moderna löneprocesser. Yrkesrollen har blivit tydligare och efterfrågan på högre lönekompetens har ökat. Branschorganisationen inom redovisning och lön (Srf-konsulterna) har haft kontakter med såväl arbetsgivare och rekryteringsbolag som visar att det är fortsatt stor efterfrågan på personer med rätt lönekompetens. Automatisering och digitalisering minskar behovet av löneassistenter samtidigt som det är ett stort behov av kvalificerad lönekompetens. Precis som för redovisningsekonomerna kommer vissa delar av yrket att kunna automatiseras på sikt. Lönekonsulten som tidigare inriktat sig mot löpande lönearbete övergår till att ha ett större fokus på analys och proaktiv rådgivning. Detta gör också att kompetensnivån i yrket behöver höjas. Enligt Srf-konsulterna är behoven stora i framförallt tillväxtregionerna. En annan faktor som påverkar efterfrågan på lönekonsulter är de framtida pensionsavgångarna. FAR menar också att den komplexa svenska löneprocessen i kombination med allt mer omfattande lagar och regler ökar kraven på yrket. Digitaliseringen påverkar också lönekonsultens arbete. Yrket påverkas också av ökade pensionsavgångar då cirka 1 800 finns i åldersgruppen 60-64 år. Antalet anställda lönekonsulter ökade med cirka 100 anställda mellan 2014 och 2015 samtidigt som antalet lönekonsulter i åldersgruppen 60-64 år minskade med 100 anställda.

FAR och Srf-konsulterna menar att det börjar finnas en efterfrågan på personer med kompetens inom både redovisning och lön varför denna typ av utbildningar kan komma att efterfrågas framöver.

Ändrade regler för arbetsgivardeklarationer

Från och med 1 juli 2018 ska företag som i dag för personalliggare och har fler än 15 anställda redovisa arbetsgivardeklarationer på individnivå. 1 januari 2019 börjar reglerna gälla övriga arbetsgivare – och berör totalt 400 000. Detta kommer innebära att det blir mindre arbete kring årsskiftet för lönekonsulterna då de nya bestämmelserna leder till jämnare arbetsfördelning över hela året. En del arbetsgivare i branschen uppger att de tror att det kommer att bli en ökande efterfrågan på lönetjänster.

Utredningar som kan få påverkan

Den parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslog i sitt betänkande Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21) att nuvarande system med sjukpenninggrundande inkomst (SGI) baserad på framtida inkomster skulle bytas ut mot ett system byggt på ersättningsgrundande inkomster (EGI). Detta innebär en ny typ av inkomstberäkningsunderlag som innebär att Sjukpenninggrundande inkomst (SIG) beräknas på faktisk inkomst, så kallad ersättningsgrundande inkomst (EGI). Lönekonsulten blir därmed mer en lönecontroller och arbetet alltmer standardiserat.

Efterfrågan på lönekonsulter kan också komma att påverkas av förslagen i Servicekontorsutredningen, som utreder hur vissa statliga myndigheters lokala serviceverksamheter kan organiseras på ett mer sammanhållet sätt. Syftet med utredningen är att säkerställa och stärka tillgången till grundläggande statlig service i hela landet. Utgångspunkten är att Statens servicecenter från och med 1 januari 2019 ska ansvara för en

samlad organisation för lokal statlig service. Serviceorganisationen ska bestå av en nationell ledningsfunktion och lokala kontor. Servicekontorsutredningen överlämnade sitt delbetänkande Servicekontor i ny regim, SOU 2017:109 till regeringen i december 2017. Utredningen ska analysera och föreslå hur vissa statliga myndigheters lokala serviceverksamhet kan organiseras på ett mer sammanhållet sätt. Syftet är att säkerställa och stärka tillgången till grundläggande statlig service för medborgare och företag i hela landet. Utgångspunkten är att Statens servicecenter, från och med den 1 januari 2019, ska ansvara för en samlad serviceorganisation för lokal statlig service. I delbetänkandet lämnar utredningen förslag på vilken service som bör finnas vid serviceorganisationens lokala kontor, liksom en plan för när kontoren ska tillhandahålla service avseende Försäkringskassans, Pensionsmyndighetens och Skatteverkets verksamheter. De lämnar även förslag på hur serviceorganisationen inledningsvis ska vara organiserad, dimensionerad och finansierad.

KONSEKVENSER

- Lönekonsultbranschen påverkas och kommer att påverkas starkt av digitalisering och automatisering. Detta får till konsekvens att tjänster som efterfrågas i dag kan automatiseras och det blir mindre efterfrågan på kompetens inom detta område. Det blir istället mer efterfrågan på konsultation, vilket gör att det kommer att krävas mer kompetens inom detta område.
- Efterfrågan på kombinerad kompetens inom redovisning och lön.

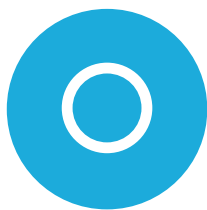
DRIVKRAFTER

- Digitaliseringen driver på utvecklingen och frågan är bara hur snabbt automatiserade processer kommer att införas. Troligen kommer automatiseringen ske snabbare på lönesidan än på redovisningssidan.

INRIKTNING

- MYH kommer att följa utvecklingen av digitaliseringens inverkan på lönekonsultbranschen och lönekonsulternas roll. På sikt kan utbildningarna behöva förändras till sitt innehåll för att möta utvecklingen.
- MYH:s inriktning är att se över volymen av utbildningar inom yrkeshögskolan. De beviljade utbildningsplatserna överstiger idag antalet pensionsavgångar.

MOTKRAFTER

Händelse

Utredningar och strategier inom upphandlingsområdet

Inom upphandlingsområdet pågår en hel del utredningar som kommer att bli intressanta att följa då de kan komma att få påverkan på framtida kompetensbehov inom området. Regeringen beslutade om en nationell upphandlingsstrategi 2016. En uppföljning av strategin som gjordes 2017 visar att få statliga myndigheter har en plan för hur innehållet i strategin ska genomföras. En särskild utredning ska utreda de nationella bestämmelserna om upphandling. MYH kommer att fortsätta följa områdets utveckling och kommer att under 2018 att göra en analys av hur kompetensbehoven kan komma att påverkas inom området.

Den offentliga sektorn upphandlar varor och tjänster för omkring 625 miljarder kronor varje år, vilket är pengar som kan göra stor skillnad på såväl lokal som nationell nivå om de används på ett strategiskt sätt. I juni 2016 beslutade regeringen om en nationell upphandlingsstrategi som ett led i arbetet med att utveckla de offentliga upphandlingarna. Strategin ska underlätta och stimulera upphandlande myndigheter och enheter att använda upphandlingen som ett strategiskt verktyg i sin verksamhet. Det kan till exempel handla om att främja en sund konkurrens på marknaden, bidra till att hållbarhetsmål uppfylls samt säkerställa att våra gemensamma resurser används effektivt. Strategin vänder sig främst till företrädare för de statliga myndigheterna men ska också fungera som ett stöd för företrädare och medarbetare på kommuner, landsting och andra upphandlande myndigheter. Förhoppningen är att även andra organisationer och företag inspireras av strategin och får användning av innehållet. Strategin innehåller tips och råd om hur upphandlande myndigheter och enheter kan arbeta för att utveckla sitt strategiska arbete med offentliga inköp. Upphandlingsmyndigheten har nu gjort en uppföljning, en nollmätning, av strategin. Den visar att få statliga myndigheter har en plan för hur innehållet i nationella upphandlingsstrategin ska genomföras. I nollmätningen angav endast fyra procent att de har sådan plan. Upphandlingsmyndigheten menar att resultatet inte är förvånande eftersom det gått kort tid från beslutet om strategin.

I promemorian (Ss 2017:48) föreslås att statistik om offentlig upphandling i första hand ska tas fram genom uppgifter i annonser om upphandlingar och om genomförda upphandlingar. Syftet med detta är att förbättra statistiken på upphandlingsområdet för att öka kunskaperna om den offentliga upphandlingen, vilket bland annat kan förbättra möjligheterna till en strategisk styrning samt uppföljning och utvärdering på upphandlingsområdet. För att säkerställa att uppgifterna i annonserna är tillförlitliga föreslås att alla upphandlingar ska annonseras i registrerade annonsdatabaser; även de som enligt bestämmelser i EU-direktiven om upphandling ska annonseras genom Europeiska kommissionens publikationsbyrå och dess annonsdatabas Tenders Electronic Daily (TED). Konkurrensverket ska vara registermyndighet och registrera annonsdatabaser, och även kunna återkalla registreringar. Upphandlingsmyndigheten ska vara statistikmyndighet på upphandlingsområdet. Den som driver en annonsdatabas som har registrerats ska till myndigheten lämna uppgifter som avser såväl de direktivstyrda som de icke direktivstyrda annonser som publicerats i databasen. Underlag för statistik ska även kunna hämtas in från annat håll, till exempel från Domstolsverket, när det gäller överprövningar av upphandlingar. Upphandlingsmyndigheten ska ansvara för att sammanställa och göra statistiken allmänt tillgänglig.

Regeringen fortsätter reformarbetet på upphandlingsområdet och tillsatte i juni 2017 en särskild utredning som ska se över de nationella bestämmelserna om upphandling, det vill säga de bestämmelser som inte styrs av EU-direktiven. Utredaren ska också se över frågor som rör

överprövning av upphandlingar. Samtidigt får Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att, i samverkan med Konkurrensverket, kartlägga och analysera mål om överprövning i domstol. Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2018. Upphandlingsmyndighetens uppdrag ska redovisas senast den 15 december 2018.

KONSEKVENSER

- Inom upphandlingsområdet behövs kompetens som omfattar hela inköps- och upphandlingsprocessen. Det kan handla om behovs- och marknadsanalys, lagar och regler, utvärdering av anbud, kontraktsutformning, uppföljning och kvalitet i inköpen.

INRIKTNING

- MYH kommer att fortsätta följa områdets utveckling och kommer att under 2018 att göra en analys av hur kompetensbehoven kan komma att påverkas inom området.

DRIVKRAFTER

- Regeringen gör insatser på upphandlingsområdet genom både en nationell upphandlingsstrategi och genom olika utredningar på området.

MOTKRAFTER

Myndigheten för yrkeshögskolan

Källförteckning

Rapporter

Arbetsförmedlingen (2018) *Var finns jobben? Bedömning för 2018 och på fem års sikt*
Business Sweden (2017) *Exportchefsindex fjärde kvartalet 2017*
Business Sweden (2017) *Sverige växlar upp när tillväxtländerna tappar, Global exportanalys, augusti 2017*
Handelsrådet (2017) *Handelns digitalisering och förändrade affärer*
Konjunkturinstitutet (2017) *Konjunkturläget mars 2017*
Konjunkturinstitutet (2017) *Konjunkturbarometern januari 2018*
Litium (2017) *Svensk B2B-handel 2017*
Postnord i samarbete med Svensk digitalhandel och Handels utredningsinstitut (2017) *e-barometern årsrapport 2016*
Statistiska centralbyrån (2017) *It-användning i företag*
Svensk handel (2017) *Det stora detaljhandelsskiftet*
FAR och Kairos Future (2017) *Nyckeln till framtiden - Framtidens redovisning, revision och rådgivning*
Regeringskansliet, Finansdepartementet (2017) *Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48)*
Regeringskansliet, Finansdepartementet (2016) *Servicekontor i ny regim Delbetänkande av Servicekontorsutredningen (SOU 2017:109)*
Regeringskansliet, Socialdepartementet (2015) *Den parlamentariska socialförsäkringsutredningen Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21)*
Upphandlingsmyndigheten (2017) *Redogörelse för uppföljningen av den nationella upphandlingsstrategin, Fi2016/00833/OU (delvis)*

Internetkällor

<http://24kalmar.se/2017/10/09/kalmarforetag-pa-vag-att-revolutionera-klassisk-bransch/>
<http://news.cision.com/se/ey/r/digital-redovisningstjanst-med-personlig-redovisningskonsult,c2381957>
<http://www.civilekonomen.se/aktuellt/2-500-nya-jobb-pa-revisionsbyraer-nasta-ar/>
[http://www.civilekonomen.se/nyheter/hallbarhet-allt-hetare-kompetens-for-ekonomer/?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed:+Civilekonomen+\(Civilekonomen+-+Allt+inne%C3%A5ll\)](http://www.civilekonomen.se/nyheter/hallbarhet-allt-hetare-kompetens-for-ekonomer/?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed:+Civilekonomen+(Civilekonomen+-+Allt+inne%C3%A5ll))
<http://www.dagensarena.se/innehall/den-fysiska-butiken-fortsatt-stark-trots-vaxande-e-handel/>
<http://www.ehandel.se/E-handelns-starka-tillvaxt-gor-att-kopcentrumen-saktar-in,10968.html>
<http://www.fria.nu/artikel/132359>
<http://www.gd.se/vastmanland/smaforetagare-i-lanet-vill-skrota-papperskvittot-1>
<http://www.mynewsdesk.com/se/findity/pressreleases/companyexpense-svenska-ab-tecknar-strategiskt-samarbetsavtal-med-fortnox-2118873>
http://www.mynewsdesk.com/se/hogskolan_i_boras/pressreleases/ny-foeretagsforskarskola-i-digital-handel-2366794?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=Alert&utm_content=pressrelease
<http://www.realtid.se/digitaliseringen-satter-annu-mer-press-pa-revisorerna>
<http://www.realtid.se/ey-lanserar-digital-redovisningstjanst>

<http://www.realtid.se/kundens-behov-i-fokus-nar-bdo-rekryterar>
<http://www.realtid.se/revisionsrollen-kommer-att-forandras>
<http://www.realtid.se/sa-lyckas-din-revisionsbyra-i-den-digitala-resan>
<http://www.realtid.se/vikten-av-kundupplevelse-ar-hogre-nagonsin-tidigare>
<http://www.realtid.se/vi-maste-rekrytera-en-ny-slags-kompetens>
<http://www.regeringen.se/artiklar/2017/11/battre-momsregler-for-e-handeln/>
<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/06/utredning-om-nationella-upphandlingsregler-och-overprovningsfragor/>
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/kommittedirektiv/2017/09/dir.-201795/>
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2018/01/prop.-20171877/>
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2015/03/sou-201521/>
<http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nationella-upphandlingsstrategin/>
<http://www.svenskhandel.se/aktuellt-och-opinion/pressmeddelanden/2017/fysiska-modehandeln-genomgar-stalbad/>
<https://dhandel.se/b2b-handel-online-sa-lyckas-du/>
<https://dhandel.se/e-handeln-blir-fysisk/>
<https://dhandel.se/e-handeln-fortsatter-att-vaxa-konsumtionen-okade-med-16-procent-september/>
<https://dhandel.se/e-handeln-vaxer-da-vaknar-matjattarna/>
<https://dhandel.se/e-handlaren-tanker-om-vi-kommer-att-behova-fysiska-butiker-pa-sikt/>
<https://dhandel.se/e-handlarna-blir-farre-men-storre/>
<https://dhandel.se/geoblocking-nya-forutsattningar-alla-e-handlare/>
<https://dhandel.se/ikea-oppnar-nytt-e-handelslager-krymper-avstanden-till-kunderna/>
<https://dhandel.se/nu-ska-handeln-lara-av-pokemon-go/>
<https://dhandel.se/ny-statistik-digitaliseringen-fortsatter-att-pressa-modehandeln/>
<https://dhandel.se/stark-tillvaxt-svensk-e-handel/>
<https://dhandel.se/vad-innebar-brexit-e-handeln/>
<https://dhandel.se/vilka-diskussioner-pagar-eu/>
<https://dhandel.se/vi-shoppa-digitalt-men-koper-analogt/>
<https://revisionsvarlden.se/dags-att-kliva-pa-det-digitala-taget/>
<https://revisionsvarlden.se/framtidens-ekonomiavdelning-fem-trender/>
<https://revisionsvarlden.se/hog-tid-att-automatisera-byrans-arbetsprocesser/>
<https://revisionsvarlden.se/matchningsproblematiken-ar-ett-faktum-sverige-behover-fler-redovisningskonsulter/>
<https://transformationtools.se/articles/2017/hur-paverkar-gdpr-detaljhandeln----de-fyra-viktigaste-stegen-och-personuppgifterna-att-ha-koll-pa/>
<https://www.ciportal.com/#/home/post/7766517>
https://www.dagenshandel.se/article/view/554037/sug_efter_arbetskraft_i_handeln?ref=rs

S

<https://www.far.se/opinion/artiklar/2018/januari/revision-ar-samhallsnytta/>
https://www.handelstrender.se/10-tunga-e-handelstrender-2018/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=10-tunga-e-handelstrender-2018
<https://www.mynewsdesk.com/se/findity/pressreleases/deloitte-vaeljer-companyexpense-2190951>
<https://www.mynewsdesk.com/se/visma/pressreleases/sex-av-tio-smaaforetagare-vill-skrota-papperskvittot-2186501>
<https://www.mynewsdesk.com/se/visma/pressreleases/sju-av-tio-smaaforetagare-vill-ha-mer-kontakt-med-sin-redovisningsbyraa-2248752>
<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2017/E-handel-allt-viktigare-for-svenska-foretag/>
<https://www.svd.se/e-handeln-vaxer--kampen-om-kunderna-hardnar>
https://www.svensktnaringsliv.se/kommentaren/hog-tid-att-modernisera-bokforingsreglerna_685131.html
<https://www.tidningenbalans.se/debatt/alla-kan-inte-vara-stopta-i-samma-form/>
<https://www.tidningenbalans.se/nyheter/hallbarhetsrapport-utmanande-for-nio-av-tio/>
<https://www.tidningenbalans.se/nyheter/it-kompetens-hetast-just-nu/>
<https://www.tidningenbalans.se/nyheter/nya-deklarationsregler-lyft-for-lonekonsulter/>
<https://www.tidningenkonsulten.se/artiklar/lrf-konsult-lyfter-auktoriseringen-via-srf-konsulterna/>

<https://www.tidningenkonsulten.se/artiklar/oppet-brev-till-yh-myndigheten-auktoriserad-lonekonsult-ett-framtidsyrke/>

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/aktuellt/det-offentliga-upphandlar-for-642-miljarder/>

Intervjuer/enkäter/branschmöten

Minnesanteckningar från branschworkshop 7 mars 2018

Statistik

Myndigheten för yrkeshögskolan, statistik över beviljade platser 2018 och framåt.

Statistiska centralbyrån, Yrkesregistret 2015

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se